

Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus:

Työehtosopimusneuvottelut käynnistyvät talouden myötätuudessa

IAU

Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen nykyinen sopimuskausi päättyy 15.11.2017. Uutta sopimusta lähdetään neuvottelemaan useamman laihan vuoden jälkeen vahvoissa taloudellisissa tunnelmissa. Muuttunut tilanne näkyy paitsi yritysten positiivisissa arvioissa, myös ammattiosastojen tekemissä konkreettisissa parannusesityksissä työehtosopimuksen uudistamiseksi. PALTA ja IAU ovat sopineet aloittavansa työehtosopimusneuvottelut 4.9.

Nykyisen sopimuksen synty

IAU kävi syksyllä 2013 pitkään tuloksettomia neuvotteluja nykyisen työehtosopimuksen uudistamiseksi PALTA:n kanssa. Neuvottelujen lukkiutumiseen oli kaksi syytä.

Yhtäältä työnantajapuoli yritti sinnikkäästi irrottaa ilmailualan työmarkkinakeskusjär-

jestöjen sopiman työllisyys- ja kasvusopimuksen ulkopuolelle. Toisaalta Finnairin omistamasta catering -yhtiöstä määräysvallan itselleen vuokranut saksalainen LSG koetti pudottaa työntekijöiden työehdot kokonaan pois ilmailualan sopimuksen piiristä.

Vielä sovittelussa - lakonuhasta huolimatta - PALTA vaati kustannustasoltaan 8 %:n heikennyksiä sopimukseen. Lisäksi vaatimuksena oli investointilauseke, jolla Finnairin työntekijöiden työehdoista olisi nipistetty 8 miljoonaa euroa yhtiön lentokonehankintoja varten. IAU esitys puolestaan oli, että myös ilmailualalla tehdään työllisyys- ja kasvusopimuksen mukainen ratkaisu.

Lukkiutunut tilanne laukesi lopulta monimuotoisen sovitteluprosessin myötä. Lopputuloksena syntyi nykyinen Lentoliikenteen palveluja koskeva työehtosopimus, jonka perustaksi tuli vuoden 2013 työllisyys- ja kasvusopimus. Sen piirissä on tällä hetkellä yli 80 prosenttia IAU:n jäsenistöstä.

Lähtökohdat syksyn neuvotteluille

Lähtökohdat nyt käynnistyville sopimusneuvotteluille poikkeavat monessa suhteessa vuoden 2013 tilanteesta. Tuoloin keskusjärjestöt olivat sopineet keskitetystä ratkaisusta mm. seuraavin saatesanoin:

”Vallitsevassa taloustilanteessa on suhtauduttava kaikkiin kilpailukyvyyn kannalta merkityksellisten kustannusten korotuksiin pidättyvästi. Myös yrityksiltä edellytetään vastuunkantoa ja maltillisuutta kaikessa palkitsemisessa.”

Sittemmin työnantajapuoli on ilmoittanut keskusjärjestöillä, että keskitettyjen työmarkkinaratkaisujen aika on ohi. Näin ollen neuvotteluissa edessä on puhdas liittokierros ilman, että siinä on mukana varsinaisen neuvottelupöydän ulkopuolella sovittuja asioita.

Myös kansantalouden näkymät ovat tänään toiset kuin 2013. Suomen bruttokansantuote kääntyi kasvuun viime vuonna kolmen edellisen vuoden las-

kun jälkeen. Tilastokeskuksen tällä viikolla julkaisemissa ennakkotiedoissa BKT:n ja työllisyyden kasvun ennakoidaan jatkuneen myös tämän vuoden toisella neljänneksellä.

Ilmailussa talous- ja työllisyysnäkymät ovat tätäkin valoisammat. Finnair arvioi omassa heinäkuun puolivuotiskatsauksessaan, että sen vertailukelpoinen liiketulos vuonna 2017 kaksinkertaistuisi edellisestä vuodesta, jolloin yhtiö teki 55 miljoonan euron tuloksen.

Laivaston uusimisen ja uusien lentokoneiden käyttöönoton myötä Finnairin kapasiteetti kasvaa tänä vuonna 8–10 prosenttia vuoteen 2016 verrattuna. Lisäksi kasvu painottuu vahvasti vuoden jälkipuoliskoon.

Samanaikaisesti myös lentomatkustajien kokonaismäärän kasvu kiihtyy. Finavia tilastoi heinäkuun loppuun mennessä matkustajamäärien lisäykseksi 8,1 prosenttia vuoden alusta. Vielä vuonna 2016 matkustajamäärät kasvoivat ”vain” 3,5 prosentin tahtia vuotta aiempaan nähden.

Sopimuskierrokseen valmistautuminen

IAU:n osalta valmistautuminen syksyn neuvotteluihin alkoi keväällä. Lentoliikenteen palveluja koskevan työehtosopimuksen soveltamisalalla toimiville ammattiosastoille esitettiin huhtikuussa pyyntö, että ne tekevät esityksiä nykyisen työehtosopimuksen uudistamiseksi. Kyseiset ammattiosastot ovat Ilmailutekniikan Ammattiyhdistys ITA ry 001, Insta RepAir ry 003, Suomen Siviililentoliikennevirkaileijoiden Liitto ry 010 ja Siviililentoliikenteen työntekijät ry 012.

Ammattiosastoilta tulleet esitykset todettiin IAU:n hallituksen kokouksessa 8.8. Esityksissä painottuivat palkankorotustarpeet pitkään jatkuneen pidättyvän linjan jälkeen. Lisäksi ammattiosastot tekivät työehtosopimuksen teksteihin liittyviä parannusesityksiä yhteensä yli 20.

Esityksiä on käsitelty tämän jälkeen TES-ryhmissä. Ryhmiä on kaksi, joista toinen paneutuu maapalvelujen ja toinen tekniikan erityiskysymyksiin. Ryhmät kokoontuivat ensimmäisen kerran tällä viikolla.

Uuden työehtosopimuksen syntyminen

Varsinaiset työehtosopimusneuvottelut on sovittu aloitettavan IAU:n ja Palvelualojen työnantajat PALTA:n välillä maanantaina 4.9. IAU:n neuvottelukuntaan kuuluvat puheenjohtajiston lisäksi maapalvelujen ja tekniikan suurimpien yhtiöiden pääluottamusmiehet. Kokoonpanoa täydennetään tarpeen mukaan.

IAU:n hallituksen lisäksi TES-ryhmät seuraavat varsinaisten neuvottelujen kulkua. Ne jatkavat työskentelyään neuvottelujen lomassa, tarkentaen tavoitteita niistä saamansa tiedon ja ammattiosastojen asettamien ohjeiden pohjalta.

Kun neuvottelutulos uudesta työehtosopimuksesta saavutetaan, se esitetään sekä IAU:n hallitukselle että ammattiosastoille. Jos nämä hyväksyvät neuvottelutuloksen, sen pohjalta laaditaan IAU:n ja PALTA:n välille työehtosopimuksen allekirjoituspöytäkirja. Kun molemmat osapuolet ovat allekirjoittaneet pöytäkirjan, uuden työehtosopimuksen voidaan katsoa syntyneen.